

แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ชื่อตัวชี้วัด ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

(เป็นการชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายในการจัดทำเอกสารเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้ที่ใช้งานทราบว่าจัดทำเอกสารดังกล่าวขึ้นมาเพื่ออะไร)

- เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กปฐมวัย ให้แก่ทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข บุคลากรสาธารณสุข ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย
- เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)
- ใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 1.10 ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free) ประจำปี 2565

2. ขอบเขต (Scope) (เป็นการวางกรอบของเนื้อหาของงาน)

คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดฉบับนี้ครอบคลุมเนื้อหากระบวนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กปฐมวัยภายใต้มาตรการหลัก 3 มาตรการ คือ

- สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยร่วมกับภาคีเครือข่าย
- เสริมสร้างความรอบรู้และทักษะการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย
- พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ส่งเสริม ป้องกัน และการบริการสุขภาพช่องปากในเด็กปฐมวัย

3. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

เด็กอายุ 3 ปี หมายถึง เด็กที่อายุ 3 ปี ถึง 3 ปี 11 เดือน 29 วัน

ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) หมายถึง ไม่มีรูฟันผุ ฟันถอน และอุด เนื่องจากโรคฟันผุ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กอายุ 0 - 5 ปี 11 เดือน 29 วัน

ระบบ HDC หมายถึง ระบบการกำกับติดตามผลการดำเนินงานตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข โดยในที่นี้คือตัวชี้วัด ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)

แนวทางการคัดกรองและเฝ้าระวังโรคฟันผุในเด็กปฐมวัย หมายถึง แนวทางการคัดกรองและเฝ้าระวังโรคฟันผุในเด็กปฐมวัยสำหรับทันตบุคลากรและบุคลากรสาธารณสุข (แพทย์ ทันตแพทย์ ทันตบุคลากร พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข) ให้สามารถตรวจช่องปาก ประเมินความเสี่ยง และให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กในการป้องกันการเกิดฟันผุในเด็กปฐมวัยได้ และสามารถจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคฟันผุในเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม โดยมีขอบเขตในการใช้งาน คือ เด็กปฐมวัย (อายุ 6 เดือน - 5 ปี) ที่มารับบริการในคลินิกเด็กดี เด็กที่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในโรงเรียน หรือเด็กที่ได้รับบริการเยี่ยมบ้าน

Fee Schedule หมายถึง นโยบายการให้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ได้แก่ บริการตรวจสุขภาพช่องปาก และบริการ ตรวจและขัดทำความสะอาดฟัน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สพด.) หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง 6 ปี หรือก่อน เข้าเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชื่อหลากหลายรวมทุกสังกัดในประเทศไทย ได้แก่ 1. กระทรวงมหาดไทย : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนอนุบาล 2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์: สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน 3. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาสังคม) สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (สำนักอนามัย) และโรงเรียนอนุบาล (สำนักการศึกษา) 4. กระทรวงสาธารณสุข : ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล 5. กระทรวงศึกษาธิการ : โรงเรียนอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน) และ 6. หน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลสาธิตในมหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มูลนิธิและองค์กรเอกชน

สพด.ต้นแบบด้านสุขภาพช่องปาก หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านการประเมินตนเองตาม มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และมีกิจกรรมการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในช่องปาก และได้รับคัดเลือกจากศูนย์อนามัยให้เป็นต้นแบบการดำเนินงาน

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

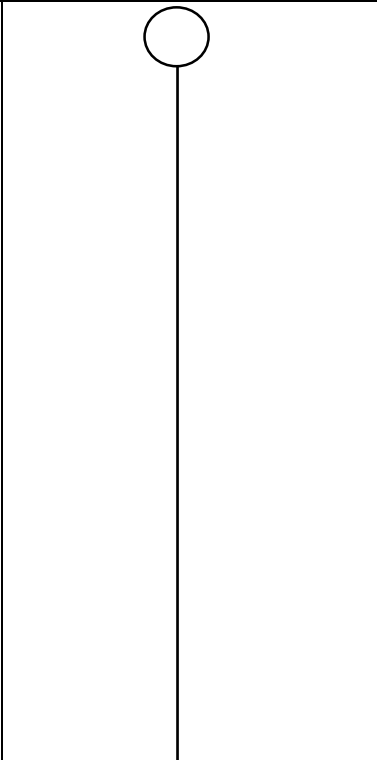
4.1 ผู้รับผิดชอบ (งานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย)

1. นางสาวนพวรรณ โพนกุล ตำแหน่ง ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ
2. นายณัฐพงศ์ กันทะวงศ์ ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการ
3. นางสาวพรชนัดต์ บุญคง ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
4. นางสาวปาจริยาภัทร นาควารี ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
5. นางสาวเขมณัฐ เชื้อชัยทัศน์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
6. นางสาววรรรอร กิติเดชะชัย ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน

4.2 ผู้ร่วมดำเนินงาน ประกอบด้วย คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย กรมอนามัย ทันตบุคลากรและบุคลากรสาธารณสุขในศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ครู ผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1.		ทบทวนสถานการณ์การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยในปีงบประมาณที่ผ่านมา	ตุลาคม 2564	งานเด็กปฐมวัย	สถานการณ์ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free) และร้อยละเด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากในปีที่ผ่านมาจากระบบ HDC
2.		<ol style="list-style-type: none"> ตั้งค่าเป้าหมายการดำเนินงานตามตัวชี้วัด กำหนดมาตรการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในเด็กปฐมวัย จัดทำแผนการดำเนินงานในการขับเคลื่อนมาตรการ 	ตุลาคม 2564	งานเด็กปฐมวัย	สถานการณ์ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free) และร้อยละเด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากในปีที่ผ่านมาจากระบบ HDC
3.		<p>เสนอแผนการดำเนินงานต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องพิจารณา</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีไม่ผ่านพิจารณา ทบทวนและปรับแผน - กรณีผ่านการพิจารณา ชี้แจงแผนการดำเนินงานแก่ผู้ร่วมดำเนินงาน 	ตุลาคม 2564	งานเด็กปฐมวัย	(ร่าง) แผนการดำเนินงาน
4.		ชี้แจงแผนการดำเนินงานและเป้าหมายตัวชี้วัดให้ผู้ร่วมดำเนินงาน	ต.ค.64 – พ.ย.64	งานเด็กปฐมวัย	แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
5.		<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาแนวทางการคัดกรองและเฝ้าระวังโรคฟันผุในเด็กปฐมวัย พัฒนาและผลักดันให้เกิดเครือข่าย สพด. ต้นแบบด้านสุขภาพช่องปากระดับเขต (เขตสุขภาพละ 1 แห่ง คัดเลือกโดย ศอ.) พัฒนาการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากหญิงตั้งครรภ์ ขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่าน 	ต.ค.64 – ก.ย.65	งานเด็กปฐมวัย	<ol style="list-style-type: none"> มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ แนวทางการดำเนินงานสุขภาพช่องปากแม่และเด็กปฐมวัย แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		<p>คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>5. ติดตามการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก fee schedule กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย</p> <p>6. ถอดบทเรียนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบ</p>			<p>ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ</p> <p>4. คู่มือการบริหารจัดการ การบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการ บางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ</p> <p>ปีงบประมาณ 2563</p> <p>5. รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560</p>
6.	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center;"> <p>การกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และตามตัวชี้วัด</p> </div>	<p>1. กำกับติดตาม ผลผลิต ผลลัพธ์ การดำเนินงานการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กปฐมวัยผ่านระบบ HDC รายเดือน และรายไตรมาส</p> <p>2. ประเมินผลการดำเนินงานตามผลผลิตและผลลัพธ์ตัวชี้วัด</p>	ต.ค.64 – ก.ย.65	งานเด็กปฐมวัย	ผลการดำเนินงานตัวชี้วัดที่ 1.10 ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (caries free) ปี 2565